

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
CHIRCHIQ DAVLAT PEDAGOGIKA UNIVERSITETI

BOLALARNING IJTIMOIIY MOSLASHUVI
O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	100000 – Ta'lim
Ta'lim sohasi:	110000 - Ta'lim
Ta'lim yo'nalishi:	60110200 – Maktabgacha ta'lim

M

W

CHIRCHIQ 2024

Fan/model kodi	O'quv yili	Semestr	ECTS - Kreditlar	
BIM1106 ✓	2024-2025 ✓	1 ✓	6 ✓	
Fan/model turi	Ta'lim tili	Haftadagi dars soatlari		
Majburiy	O'zbek	6		
Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Umumiy yuklama (soat)	
1. Bolalarning ijtimoiy moslashuvi	90 ✓	90 ✓	180 ✓	
2. 1. Faanning mazmuni Faanning maqsadi - talabalarga gumanitar bilishning sohasi sifatida ijtimoiy pedagogika, uning ob'ekti, tadqiqot predmeti va asosiy kategoriyalari haqida nazariy bilim berish; -shaxs ijtimoiylashning asosiy omillari va qonuniyatlari haqida yaqin tasavvurlarni shakllantirish. Ijtimoiy pedagogik faoliyatning o'ziga hosliklari va uning gumanistik yo'nalganligini yoritib berish. Turli toifadagi bolalar bilan ijtimoiy-pedagogik faoliyat olib borishning asosiy metod va shakllarini o'rganish. Faanning vazifasi - ijtimoiy pedagogikaning jamiyat hayotidagi ahamiyati; —ijtimoiy pedagogikaning ta'lim-tarbiya jarayonidagi ahamiyati to'g'risidagi bilimga, ijtimoiy ta'limning vazifalarini va tarbiyachining bolalar bilan ishlash mazmunini, maktabgacha yoshdagi bolani atrof-muhit bilan o'zaro aloqada ijtimoiylashuv jarayoni, ijtimoiy moslashish bolaning muvaffaqiyatli ijtimoiylashuvi natijasi sifatida hamda bolalarda mulqoni rivojlantirish ko'rsatkichlarini qo'llay olish bo'yicha bilim va ko'nikmalarni shakllantirishga erishishdan iborat.				
II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari)				
II.1. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:				
1-mavzu: Ijtimoiy rivojlanishning nazariy asoslari Ijtimoiy rivojlanishning pedagogik-psixologik asoslari: ijtimoiylashtirish jarayoni va jamiyada mavjud bo'lgan meyorlar, qadriyatlar, hujd atvor shakllarining o'zlashtirishi: ijtimoiylashuv agentlari. Ijtimoiy rivojlanishning vositalari va mexanizmlari.				
2-mavzu: Sotsium va bola shaxsi. Bolalik insonning ijtimoiy hayot meyorlarini egallay boshlash davri. Ijtimoiy institutlarning bola rivojlanishdagi o'rnini. Mahalla — bola ijtimoiylashuvning an'anaviy omili sifatida. Dinning sotsium sifatidagi o'rnini.				
3-mavzu: Tarbiya ijtimoiylashuv omili sifatida. Tarbiya tamoyillari. Tarbiya ijtimoiylashuv omili sifatida. Tarbiyaning insonparvarlik tamoyili. Tarbiyaning tabiat bilan uyg'unligi tamoyili. Tarbiyaning madaniyatga muvofiqlik tamoyili. Ijtimoiy hamjamiyat va hamkorlik tamoyili.				
4-mavzu: Bolalarni ijtimoiy-axloqiy tarbiyasida maktabgacha ta'lim				

tashkiloti va oilaning roli Oila — shaxs ijtimoiylashuvining muhim omili sifatida. Jamiyada oilaning tuzilishi va funksiyalari. Maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilaning o'zaro hamkorlik ish shakllari. Ora-ona qaramog'ida bo'lmagan bolalar. Kattalar va bolalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning vazifalari, shakli va metodlari.
5-mavzu: Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijtimoiy rivojlanishi amaliyoti Bolalarning ijtimoiy rivojlanishida maktabgacha ta'lim tashkiloti tajribasini o'rganish. Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijtimoiy rivojlanish darajasini o'rganish. Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijtimoiy rivojlanishi bo'yicha tavsiyalarni ishlab chiqish metodikasi. Maktabgacha yoshdagi bolalarda hissiyotlarning rivojlanishi.
6-mavzu: Ijtimoiy ta'lim shaxs ijtimoiylashuvi omili sifatida Bolalar ijtimoiylashuvda tarbiyachining roli. Ijtimoiy kompetensiya-bola rivojlanishining asosi sifatida. Ijtimoiy ta'limning shaxsiylik sifatlarini shakllantirish, shaxslararo munosabatlar tajribasini o'zlashtirishdagi o'rnini va ahamiyati
7-mavzu: Maktabgacha yoshdagi bola ijtimoiy ta'lim ob'ekti va subyekti sifatida Maktabgacha yosh davrida shaxsiylik xususiyatlarining namoyon bo'lishi. Maktabgacha ta'limning maxsus ijtimoiy tashkilot sifatidagi funksiyalari. Rivojlanishning ijtimoiy xususiyatlari, maktabgacha yosh davridagi asosiy neoplazmalar.
8-mavzu: Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy tajribani shakllantirish "Ijtimoiy tajriba" tushunchasi va uning tarkibiy qismlari. Ijtimoiy bilim, ko'nikma va fikrlash usullari, me'yorlar va odatlar. Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy axloqiy xatti-harakatlar va tajribani shakllantirish.
9-mavzu: Ijtimoiy rivojlanishda pedagogik faoliyat metodlari va texnologiyalar Ijtimoiy rivojlanishda pedagogik faoliyat metodlari va texnologiyalar. Ijtimoiy rivojlanishda pedagogik trening o'tkazish hususiyatlari. Maktabgacha yoshdagi bolalarda mulqotchanlikni shakllanishiga yordam beruvchi o'yinlar
10-mavzu: Maktabgacha yoshdagi (6-7 yosh) bolaning tayanch kompetensiyalari. Komunikativ kompetensiya. Ijtimoiy kompetensiya. Shaxsiy ("Men" konsepsiyasini qurish). Bilish kompetensiyasi.
11-mavzu: Maktabgacha ta'lim yoshdagi bolaning rivojlanishida ijtimoiy muhitning ta'siri Maktabgacha ta'lim yoshidagi bola va ijtimoiy muhit. Deviant xulq-atvor tushunchasi. Deviant xulq-atvor turlari. Deviasiya konsepsiyalari. Bolalarda xulq-atvor madaniyatini shakllantirish.
12-mavzu: Maktabgacha yoshdagi bolaga individual pedagogik yordam ko'rsatish. "Individual pedagogik yordam" tushunchasi va uni maktabgacha ta'lim

tashkilotlarida amalga oshirishning o'ziga xos xususiyatlari. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida individual pedagogik yordamni tashkil etish mazmuni. Bolaning shaxsiy resurslarini oshirishga imkon beruvchi rivojlantiruvchi vaziyatlarni tashkil qilish usuli.

13-mavzu: Bolalarda o'zini anglash va muomala madaniyatini tarbiyalash Maktabgacha yoshdagi bolalarning tengdoshlar guruhi bilan hamkorligi. Tengdoshlari bilan muloqotni rivojlantirish shartlari. Bolalarga kommunikativ ta'sir o'tkazish usullarini o'rganish metodikasi.

14-mavzu: Maktabgacha ta'lim tashkilotida ijtimoiy pedagogik faoliyatning bolalar moslashuv ko'nikmalarini shakllantirishdagi o'rni. Bolalarning moslashuv jarayonini to'g'ri va samarali tashkil etishda pedagogning o'rni. Moslashish davrida bola xulqining o'ziga xos individual xususiyatlari. Bolalarning xulqida ularning nerv tizimi o'ziga xosliklari.

15-mavzu: Bolalar bog'chasida psixologik-ijtimoiy yordam. Bolalar bog'chasi va oila Bolaning bog'chaga moslashishi davrida oilaning o'rni. Bolaning bog'chaga moslashishi jarayoni qiyin kechishining oila bilan bogliq sabablari. Bolalarni bog'chaga qabul qilishni tashkil etish.

III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi:

1. Ijtimoiy rivojlanishning nazariy asoslari
2. Bolaik insonning ijtimoiy hayot meyorlarini egallay boshlash davri ijtimoiylashtirishning omillari va mexanizmlari
3. "Tamoyil" va "qoida" tushunchalari. Insonparvarlik tamoyili. Tabiatga moslik tamoyili. Madaniy muvofiqlik tamoyili.
4. Bolalarni ijtimoiy-axloqiy tarbiyasida maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilaning roli.
5. Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijtimoiy rivojlanishi amaliyoti
6. Ijtimoiy ta'lim shaxs ijtimoiylashuvi omili sifatida
7. Maktabgacha yoshdagi bola ijtimoiy ta'lim ob'ekti va subyekti sifatida.
8. Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy tajribani shakllantirish
9. Ijtimoiy rivojlanishda pedagogik faoliyat metodlari va texnologiyalar
10. Maktabgacha yoshdagi (6-7 yosh) bolaning tayanch kompetensiyalari.
11. Maktabgacha ta'lim yoshdagi bolaning rivojlanishida ijtimoiy muhitning ta'siri
12. Maktabgacha yoshdagi bolaga individual pedagogik yordam ko'rsatish.
13. Bolalarda o'zini anglash va muomala madaniyatini tarbiyalash
14. Maktabgacha ta'lim tashkilotida ijtimoiy pedagogik faoliyatning bolalar moslashuv ko'nikmalarini shakllantirishdagi o'rni.
15. Bolalar bog'chasida psixologik-ijtimoiy yordam. Bolalar bog'chasi va oila

IV. Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular:

1. Ijtimoiy rivojlanishning nazariy asoslari.

3.	<p>2. Ijtimoiylashuv agentlari. Ijtimoiy rivojlanishning vositalari va mexanizmlari.</p> <p>3. Sotsium va bola shaxsi.</p> <p>4. Ijtimoiy institutlarning bola rivojlanishidagi o'rni.</p> <p>5. Mahalla – bola ijtimoiylashuvining an'anaviy omili sifatida.</p> <p>6. Dinning sotsium sifatidagi o'rni.</p> <p>7. Tarbiya ijtimoiylashuv omili sifatida. Tarbiya tamoyillari.</p> <p>8. Bolalarni ijtimoiy-axloqiy tarbiyasida maktabgacha ta'lim tashkiloti va oilaning roli</p> <p>9. Oila-ona qaramogida bo'lmagan bolalar. Kattalar va bolalar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning vazifalari, shakli va metodlari.</p> <p>10. Vasivlik va homiylik tushunchalari.</p> <p>11. Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijtimoiy rivojlanishi amaliyoti</p> <p>12. Bolalarning ijtimoiy rivojlanishida maktabgacha ta'lim tashkiloti tajribasini o'rganish.</p> <p>13. Bolalar ijtimoiylashuvida tarbiyachining roli.</p> <p>14. Maktabgacha yoshdagi bola ijtimoiy ta'lim ob'ekti va subyekti sifatida</p> <p>15. Rivojlanishning ijtimoiy xususiyatlari, maktabgacha yosh davridagi asosiy neoplazmalar.</p> <p>16. Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy tajribani shakllantirish</p> <p>17. Ijtimoiy rivojlanishda pedagogik faoliyat metodlari va texnologiyalar</p> <p>18. Ijtimoiy rivojlanishda pedagogik trening o'tkazish hususiyatlari.</p> <p>19. Maktabgacha yoshdagi bolalarda muloqotchanlikni shakllanishiga yordam beruvchi o'yinlar</p> <p>20. Maktabgacha ta'lim yoshdagi bolaning rivojlanishida ijtimoiy muhitning ta'siri</p> <p>21. Deviant xulq-atvor tushunchasi. Deviant xulq-atvor turlari. Deviasiya konsepsiyalari</p> <p>22. Maktabgacha yoshdagi bolaga individual pedagogik yordam ko'rsatish.</p> <p>23. Bolaning shaxsiy resurslarini oshirishga imkon beruvchi rivojlantiruvchi vaziyatlarni tashkil qilish usuli.</p> <p>24. Tengdoshlari bilan muloqotni rivojlantirish shartlari. Bolalarga kommunikativ ta'sir o'tkazish usullarini o'rganish metodikasi.</p> <p>25. Maktabgacha ta'lim tashkilotida ijtimoiy pedagogik faoliyatning bolalar moslashuv ko'nikmalarini shakllantirishdagi o'rni.</p> <p>26. Bolalar bog'chasida psixologik-ijtimoiy yordam. Bolalar bog'chasi va oila</p> <p>V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)</p> <p>Fanni o'zlashtirish natijasida talaba:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fanning asosiy maqsadi va vazifalarini o'rganishi; - ijtimoiy pedagogika, uning ob'ekti, tadqiqot predmeti va asosiy kategoriyalari haqida nazariy bilimga ega bo'lishi; - Bolani ijtimoiylashtirishning asosiy omillari va qonuniyatlari haqida yahlit tasavvurlarni shakllantirish; - ijtimoiy pedagogik faoliyatning o'ziga hostliklari va uning gumanistik yo'nalganligini haqida bilimga bo'lishi; - Turli toifadagi bolalar bilan ijtimoiy-pedagogik faoliyat olib borishning
----	---

	asosiy metod va shakllarini o'rganish; ijtimoiy pedagogikaning ta'lim-tarbiya jarayonidagi ahamiyati to'g'risidagi bilimga ega bo'lish;
	VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari: <ul style="list-style-type: none"> • ma'ruzalar; • interfaol kevs-stadijar; bits so'rov; • Taqdimotlar
5.	VII. Kreditni olish uchun talablar: Faniga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy, oralq nazorat shakllarida berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish.
6.	Asosiy adabiyotlar: <ol style="list-style-type: none"> 1.N.M. Egamberdiyeva, Ijtimoiy pedagogika Alisher Navoiy nomidagi O'zbekiston Milliy kutubxonasi nashriyoti T: 2009 y 2. T.L. Xurvaliyeva, S.N Jo'rayeva Ijtimoiy psixologiya. – Toshkent. Malik Print. 2021. 3. Z.S. Teshabayeva Volalarning ijtimoiy moslashuvi Toshkent. Zebo Print. 2024. 4. Z.S. Teshabayeva "Bolalarni sahnalashtirish va ijodiy faoliyatga o'rgatish" O'quv qo'llanma T: Imovasion rivojlanish. 2020 y <p style="text-align: center;">Qo'shimcha adabiyotlar:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. S.H.M. Muzdubov 2017-2021 yillarda maktabgacha ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risida "gi qarori" T. 2016y 29-dekabr 2. Социальное воспитание дошкольников Брест БрГУ имени А.С. Пушкина 2018 3. А.В. Мудрик "Социальная педагогика" Москва Просвещение 2005-300 с 4. Ю.В. Василькова. Т.А. Василькова Социальная педагогика Москва Просвещение 2006 5. "Ik qadam" davlat o'quv dasturi T., 2022 y <p style="text-align: center;">Axborot manbalari:</p> <p>www.gov.uz - O'zbekiston Respublikasi hukumat portali www.ziyoue.uz – O'zbekiston Respublikasi axborot ta'lim tarmog'i www.edu.uz - O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi rasmiy veb sayti unilibtary.uz - Oliy ta'lim muassasalarining uqona elektron kutubxona axborot tizimi www.cspri.uz- Chirchiq davlat pedagogika universiteti veb sayti</p>
7.	Chirchiq davlat pedagogika universiteti tomonidan ishlab chiqilgan va universitet Kengashining 2024 yil " 29 " 08 " dagi qarori

	bilan tasdiqlangan
8.	Fan/modul uchun mas'ullar: Z.S. Teshabayeva – ChDPU "Maktabgacha ta'lim" kafedrasida katta o'qituvchisi. L.Q. Narimbayeva – ChDPU "Maktabgacha ta'lim" kafedrasida o'qituvchisi.
9.	Taqribchilar: G.A. Gaynazarova – TDPU Maktabgacha ta'lim texnologiyasi kafedrasida dotsenti, p.f.f.d (PhD) T.L. Xurvaliyeva - ChDPU Maktabgacha ta'lim metodikasi kafedrasida professori, p.f.d (DSc)